

novembar '80. broj 261

KLJUĆ

darinka jevrić

MONOLOG Pjesnika

Šta sam to zidao?

plašim se da imenujem

okolo raspršena grada: starinske knjige, poroci,
snovi, godine, živi kreč — najprije razlažeš
pa sabiraš značenja tajna —

takvim malterom spajah opeke prolaznosti,
uz samu ivicu neba vidiš kovac postavljaš
da ptice slete na ozarenje,
svrati i odahne sam Bog.

Tapije i skice nijesam pribavljao,
nikakva uzdarja — uvijek
počinjujući ni iz čeg: čežnju sam u oblik preobraćao,
žudnju treperuvu — ko drevni neimari.

Pa gdje je greška?

visak se vazda u ponoru njiše
obnoće temelje ragriča mjesecima
vile bacaju čini.

Šta sam to zidao i
gdje bijan područen grešno.

KLJUĆ

Vrijeme skameni u čvor
pa se uzajamno krote,
svaki mu kret misao sudnja
mogućnost slobode.

Vavijek mu isti plen,
mimo blaga što skriva ga,
samo rđa niz grlo što se sliva
može da ga srodi sa domom.

Sam sebi dvojnik,
zatvoren u svoj liv
niti tajnu ne može da izda
samo se iz vremena u vrijeme seli
u san ljubavnika
ovlaš rubljen sotvenim pjevom.

VALERI PRED SVOJIM IDOLIMA*

e. m. sioran

Istinska nesreća za pisca je da bude shvaćen; Valeri je to bio za svog života, bio je to i posle. Da li je, dakle, bio tako jednostavan, tako dokuciv? Svakako nije. Ali bio je nesmotren da pruži suviše pojedinstvenosti i o sebi i o svom delu, on se razotkrio, odao, on je predao poneki ključ, uklonio nemalo od onih zabluda neophodnih za tajni prestiž pisca: umesto da ostavi drugima posao da ga odgonetnu, on ga je sam preuzeo; do poruka je dovodio manju da se objašnjava. Žadatak komentatora mora da se usled toga pokazivao posebno olakšan: upućujući ih otrve u suštinu svojih preokupacija i svojih gestova, on ih je pozivao manje na mozganje o njegovom delu nego o govorima koje je o

More Silvester: RODACI, fotografija

nemu održao. Prema tome, ispitivanje povodom njega imalo je za misiju da sazna da li je čin, u nekom trenutku koji ga se tiče, bio žrtva iluzije ili, naprotiv, preterane vidovitosti, suda izvučenog iz stvarnosti u oba slučaja. Ne samo da je bio svoj sopstveni komentator, nego su još i sva njegova dela samo manje ili više prerušena autobiografija, znalačko samoposmatranje, dnevnik njegova duha, unapredjeњe njegovih iskustava, bilo kojeg od njegovih iskustava, u red intelektualnog događaja, atentat protiv svega što je moglo da postoji u njemu od nepromišljenog, pobuna protiv njegovih dubina.

Znati rastaviti mehanizam svega, pošto je sve mehanizam, skup veština, trikova ili, da upotrebimo časniju reč, operacija; dohvati se njegovih opruga, pretvoriti se u časnovničara, zavriti unutra, prestati biti obmanut, eto šta se u njegovim očima ceni. Čovek, kao što ga on zamišlja, vredi samo svojom sposobnošću za ne-pričajanje, stepenom lucidnosti koju bude dostigao. Taj zahtev za lucidnošću navodi da se pomisli na stepen budnosti što ga pretpostavlja svako dohovno iskustvo, i koji će da bude određen odgovorom koji će se dati na glavno pitanje: »Dokle ste otišli u percepciji nestvarnosti?«

Ajkof * Barbarić * Bošnjak * Ćopić * Damnjanović * Feher * Fric * Krmpotić *
* Mainke * Negrišorac * Pogačnik * Prokopijević * Ris * Šop * Veljačić